

store Virksomhed, samt at den ikke har kostet Staten Noget, medens den dog vistnok har virket ansporende og forbedrende paa det øvrige Skolevæsen, turde det ikke være mere end rimeligt, at ogsaa denne Mand's Ansøgning og nuværende Stilling fortjene at komme under en alvorlig Overveielse. Siden vil der naturligvis, for saa vidt den høitærede Minister gaar ind paa Understøttelsen, kunne tages Beslutning om, hvor stor denne Understøttelse skal være; det vil kunne komme til Forhandling senere ved en følgende Finantslov eller Tillægsbevillingslov. Skolen har efter de foreliggende Dokumenter, hvis Rigtighed man ikke har haft Grund til at tvivle om, i det Hele været vel udrustet baade med Bygninger og Apparater. Det Ænfte, der kunde siges derimod, er, at man kan finde det lidt besynderligt, at en Mand, der har virket saa vel-signelsærigt og saa opoffrende, nu skal være nødt til at søge til Staten; men der er fket Lignende tidligere under lignende Forhold. Under alle Omstændigheder tør det siges, at Staten vil staa sig vel ved at understøtte Mand, der paa lignende Maade have gjort sig fortjente af Skolevæsenet. Videre skal jeg ikke udtale mig derom. — Angaaende Betænkningens Nr. 4, Skolebestyrer Helms's Andragende, som det ærede Medlem for Randers (N. P. Jensen) foreslaar henvist til Kirke- og Undervisningsministeren, skal jeg ikke udtale Noget, før jeg har hørt den ærede Forslagsstiller motivere det. Jeg skal nu kun udtale, at det ikke er paa Grund af, at man har nogen Tvivl om, at det er en god Skole, at der ikke foreslaas nogen Indstilling. Ivertimod, hvad der foreligger, synes at vise, at det er en god Skole, og den har ogsaa rigeligt Besøg, men det er, som det ærede Medlem veed, andre Grunde, som have bevirket dette Resultat, hvorom vi nærmere kunne forhandle, naar vi have hørt hans Motivering.

N. P. Jensen: Jeg har, som den ærede Ordfører udtalte, tilladt mig at stille Forslag om, at det Andragende, der er indkommet til Finantsudvalget fra Skolebestyrer Helms i Randers, maatte blive henvist til Kirke- og Undervisningsministeren. Betænkningen for i Aar noies med at henvise til, hvad der om samme Andragende blev udtalt i Betænkningen ifjor. Jeg skal derfor tillade mig at benytte Udtalelserne i sidstnævnte Betænkning, og hvad der foreligger i Andragendet, til at forklare Grunden, hvorfor jeg har stillet Forslaget.

Hr. Helms overtog i 1869 den omtalte Skole i Randers. Skolen havde dengang 25 Elever, den har nu 115. Af disse 115 ere 37 Søner af mindre Landeieendomsbesiddere, der bo i Randers Bys Omegn. I 1872 søgte Hr. Helms om Tilladelse til at maatte faae Lov til at lade afholde Realafgangsexamen af lavere Grad, og det

blev bevilget af Ministeriet og i de 5 Aar, der ere gaaede siden da, have ikke mindre end 17 underkafstet sig Realafgangsexamen og have alle bestaaet. Af disse vare 9 Søner af Udenbysboende og 1 har bestaaet Examen med Udmærkelse. At en Realskole i en Provindsby vanskelig kan bestaa uden Hjælp og allermindst kan bestaa uden Hjælp, naar Bestyreren gjør sig Umage for at skaffe tilveie, hvad der er nødvendigt for enhver Skole, nemlig dygtige Lærerekræfter og passende Apparater af Skolebygninger, som svare til de Krav, Nutiden stiller, vil neppe blive benægtet. Hr. Helms er erkendt for at være en dygtig Skolemand. Han har søgt at samle dygtige Lærerekræfter om sig, og hvad Skolebygningerne angaar, har han med ikke ubetydelige Udgifter tilveiebragt en ny Skolebygning, som vistnok maa siges at være svarende til de bedste her i Landet. Han søgte i 1873 Tilfud til sin Skole gennem Kirke- og Undervisningsministeriet, men fik dengang det Svar, at, saalænge Kommunen ikke ydede Skolen noget Tilfud, kunde Staten heller ikke yde Skolen noget saadant. Da han næste Gang kom til Ministeriet og bad om Understøttelse, fik han ikke samme Svar, men et andet. Det hed da, at efter de Overveielser, som i den nærmeste Fremtid kunde ventes at finde Sted angaaende eventuel Forbindelse mellem Almue-skolen og den lærde Skole, vilde man ikke tage Beslutning angaaende dette Spørgsmaal, men stille det i Bero, og da han tredie Gang, det var i August f. A., henvendte sig til Ministeriet, fik han det Svar, at Ministeriet ikke havde fundet sig foranlediget til at fravige sin tidligere Resolution. I Mellemtiden havde Hr. Helms henvendt sig til Byraadet i Randers om at faae et Tilfud, og Byraadet bevilgede ham et Tilfud paa 250 Kr. til Oprættelse af 6 Pladser for halv Betaling, som saa skulde komme Børn af Byens Borgere tilgode, og Hr. Helms har endvidere forrige Aar faaet et Tilfud paa 200 Kr. af Amtsstoleraadet, der har bevilget det under Forbehold af Ministeriets Approbation. I hvad jeg her har oplyst, forekommer det mig, at der ligger tilstrækkeligt Bevis for, at Skolen virkelig fortjener at blive understøttet, thi naar baade By- og Amtsraad erkjende dette ved at give Understøttelse, er dette dog Momenter af Betydning. Skolens forøgede Eleantal taler ogsaa derfor. Udtalelser fra Professorerne Mundt og Steen og Provst Sølling, som af Ministeriet have været beordrede til at overvære Realafgangsexamen, vidne ogsaa til Fordel for Skolen, og endelig skal jeg tillade mig at oplæse et lille Uddrag af den Anbefaling, som Randers Skolekommission har medgivet hans Andragende til Byraadet. Det hedder deri, „at Hr. Helms Skole med det Maal at forberede til Preliminærexamen af lavere Grad indtager en berettiget Plads paa Undervisningens Skala og udfylde et Hul mellem Latinskolen og den høiere Realskole paa den ene